

Tagung der Alpenkonferenz
Réunion de la Conférence alpine
Sessione della Conferenza delle Alpi
Zasedanje Alpske konference

NEU
NOUVEAU
NUOVO
NOVO
12.03.2009

X

TOP / POJ / ODG / TDR

B6

SL

OL: DE

AKCIJSKI NAČRT ZA PODNEBJE V ALPAH

- A Besedilo Akcijskega načrta
- B Sklep X. Alpske konference

«Alpe kot zgled za preprečevanje posledic in prilagajanje na podnebne spremembe»¹

UVODNA BESEDA

Alpe so še posebno občutljive za podnebne spremembe. Poročilo OECD z naslovom «*Podnebne spremembe v evropskih Alpah – Prilagoditi zimski turizem obvladovanju naravnih nesreč*» potrjuje: učinki segrevanja ozračja so trikrat višji od svetovnega povprečja. Poleg vsega, se odražajo tudi na zelo gosto poseljenih in turističnih območjih (14 milijonov prebivalcev na približno 200.000 km²), kar opravičuje še posebno skrb.

V primerjavi z ostalimi prostori, imajo gorski masivi z vodnimi rezervami in bogastvom biotske raznovrstnosti, ob soočenju s podnebnimi spremembami še prav posebno vlogo. Njihovo ohranjanje ima zato nadnacionalno dimenzijo.

Alpske regije lahko prevzamejo del svoje vloge pri skupnih naporih za zmanjšanje toplogrednih plinov in prilagoditev razvoja novim pogojem, ki izhajajo iz podnebnih sprememb ter poskušajo najti ustrezne rešitve za specifične problematike, ki se jih dotikajo; gre predvsem za področje prometa, energetske učinkovitosti gradbenih objektov, turizma, kmetijstva, naravnih nesreč in voda.

Akcijski načrt, ki ga je potrdila ministrska deklaracija v Alpbachu, se opira na skupno angažiranje držav alpskega loka v okviru krovne konvencije o podnebnih spremembah in Kyotskega protokola. Vključen je v trenutne razprave o celovitem okoljskem dogovoru o delovanju «po letu 2012» in pri tem upošteva obveze, ki jih je v tej smeri sprejela Evropska unija. Njegov cilj je preseči ta splošni okvir in predlagati konkretne ukrepe, **specifične** za Alpe, pri čemer bi na področju blažitve in prilagajanja dajali prednost tistim tematikam in ukrepom, ki bi lahko bili predmet regionalnega sodelovanja v okviru Alpske konvencije in ob upoštevanju že začelih aktivnosti na nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

Akcijski načrt sočasno prispeva k celovitim naporom pogodbenic v okviru angažiranosti mednarodne skupnosti za zmanjšanje toplogrednih plinov in za izboljšanje kakovosti življenja današnjega alpskega prebivalstva in bodočih generacij.

¹ Predhodna verzija pred jezikovno harmonizacijo

Ta načrt velja kot dopolnilo k polnemu in celovitemu izvajanju protokolov Alpske konvencije s strani pogodbenic. Borba proti učinkom podnebnih sprememb gre v korak z realno politiko trajnostnega razvoja. V ta namen je treba poudariti, da določeno število ukrepov, predlaganih v akcijskem načrtu, konkretizira določbe iz različnih protokolov Konvencije.

Priporočeni ukrepi so kot primer namenjeni številnim deležnikom: javnim – na lokalni in nacionalni ravni – ter zasebnim – z željo, da bi spremenili ravnanje za soočanje s podnebnimi spremembami. Akcijski načrt se mora odražati v skupnih projektih, podpirati razvoj konkretnega sodelovanja na regionalni ravni in dajati prednost izmenjavi izkušenj ter podpirati ciljne projekte znanstvenega raziskovanja.

Alpska konferenca bo zagotovila promocijo «najboljših praks» v podporo izvajanju priporočenih ukrepov Akcijskega načrta ter pri tem upoštevala specifične potrebe lokalnih deležnikov ob hkratni valorizaciji njihovih lastnih znanj in izkušenj. Spodbujala bo različne delovne skupine in jih vključila v svoj program dela za doseganje ciljev tega Akcijskega načrta. Zagotovila bo promocijo Akcijskega načrta pri institucionalnih deležnikih pogodbenic, jih spodbujala k sodelovanju pri njegovem izvajanju, vključila pa bo tudi vse evropske deležnike, da bi pridobili formalno podporo sklepom Alpske konference.

STRATEGIJE ZA BLAŽENJE PODNEBNIH SPREMEMB

Ukrepi, ki jih je treba sprejeti, spadajo v celovito politiko urejanja prostora in urbanizma.

Promet in poraba fosilnih goriv v gospodinjstvih – predvsem za ogrevanje stavb – predstavljata velik potencial za zmanjšanje emisij CO₂. V alpskem kontekstu prometa in ogrevanja lahko tudi turizem pomembno prispeva k naporom za zmanjšanje emisij na teh dveh področjih.

Alpske regije imajo s svojim potencialom lesa iz gozdov, voda in sončne, vetrne ter geotermične energije, možnost, da postanejo zgled pri obsežnem pokrivanju potreb z obnovljivimi viri energije.

- **Ukrepi na področju urejanja prostora in razvoja naselij**

Cilja

- Zagotoviti ekonomično upravljanje s prostorom, zavirati fragmentirano širitev mest
- Podpirati razvoj naselij in urejanje prostora, ki bosta varčevala s količino CO2

Ukrepi

- 1- podpirati vključitev biopodnebnih meril (izpostavitvev soncu, naravna ventilacija,...) v urbanistične načrte, predvsem na občinski ravni
- 2- gradnjo naselij umestiti na področja, kjer redni javni promet malo ali nič ne onesnažuje okolja
- 3- ohranjati naravna območja (za absorbcijo ogljika)

Primeri dobrih praks

V okviru svojega podnebnega načrta, je Avtonomna pokrajina Trento (Italija) oblikovala delovne skupine, ki naj proučijo problematiko, vezano na podnebne spremembe v alpskem loku in na njenem ozemlju, predvsem v zvezi z analizami in nadzorovanjem klime, z upravljanjem z vodnimi viri, energijo in industrijo, z okoljem in prostorskim načrtovanjem, obvladovanjem turizma in informiranja. Pripravili so smernice za zmanjšanje emisij CO2 z ozaveščanjem prebivalstva in s podpiranjem razvoja dobrih praks na različnih področjih dejavnosti.

Inovativni element je celovita obravnava problema emisij toplogrednih plinov ter ob upoštevanju vseh vpletenih deležnikov in dejavnikov (politika, družba, kultura, zakonodaja, energetika, mobilnost itd.).

Občina Cavalese (Italija) že od leta 1990 pri izbiri zazidalnih območij upošteva ukrepe za ohranjanje naravnih virov, pa tudi za uporabo bio-podnebnih meril (uporaba solarnih kart, študije o prevladujočih vetrovih itd.). Ti ukrepi omogočajo maksimalno izkoriščanje prednosti naravne sončne energije in tako prispevajo k energetskeemu prihranku pri ogrevanju stavb (ukrep 1).

Projekti za «Zeleno arhitekturo» («Architettura verde») v Avtonomni pokrajini Trento spodbujajo razvoj ekološke gradnje («bioedilizia»). Prav tako pa certifikati «CasaClima», ki jih je uvedla Avtonomna pokrajina Bolzano na Južnem Tirolskem (Italija) težijo k uskladitvi varčevanja, dobrega počutja v bivanju ter trajnosti. Tri kategorije: «CasaClima Or», «CasaClima A» in «CasaClima B»

omogočajo določanje stopnje energetske porabe posamezne stavbe (na primer, manj kot 10 kWh/m² za kategorijo «CasaClima Or») (ukrepa 1 in 2).

- **Ukrepi na področju energije: energija za ogrevanje in hlajenje, ključno področje v alpskem prostoru**

Cilja

- **pomembno zmanjšati emisije CO₂**
- **spodbujati večjo uporabo obnovljivih virov energije**

Ukrepi

- 1- pripraviti Alpam prilagojeno energetska politiko ob sodelovanju vseh deležnikov na podlagi konsenza o bodočem trajnostnem upravljanju z energijo v alpskem prostoru
- 2- povečati energijsko učinkovitost obstoječih zgradb in spodbujati uporabo standarda «pasivnih hiš» pri novogradnjah
- 3- ob spoštovanju naravnega in krajinskega ravnovesja, podpirati proizvodnjo obnovljivih virov energije in njihovo uporabo med lokalnimi zasebnimi in javnimi subjekti za ogrevanje s sodobnimi tehnologijami z visokim energetskega izkoristkom, ki v primeru biomase, omejujejo emisije toplogrednih plinov v ozračje
- 4- razširiti obstoječe tehnike za zmanjšanje porabe energije z dajanjem prednosti lokalnim virom v objektih, predvsem z izboljšanjem izobraževanja strokovnjakov za gradnje v gorskem svetu (izobraževalne kampanje, mreženje med gradbenimi strokovnjaki in poklici, ...)
- 5- izvajati informacijske in promocijske kampanje za konkretne ukrepe za spodbujanje uporabe biomase (pridobljene predvsem iz lesa iz gorskih gozdov) ter drugih okolju in zraku prijaznih obnovljivih virov energije, ob dajanju prednosti tistim, ki so lokalnega izvora.

Primeri dobrih praks

V Sloveniji lahko finančno podporo k investicijam in subvencije prejmejo gospodarstva in javne uprave (grelci na biomaso, sončni kolektorji, toplotne črpalke za ogrevanje), ki uporabljajo obnovljive vire energije. Poleg tega tudi

uredba o energetske učinkovitosti določa, da se mora za ogrevanje in hlajenje stavb uporabiti 25% obnovljivih virov energije (ukrepa 1 in 2).

Občina Diex/A je izkoristila dejstvo, da je sončno obsevanje v Alpah močnejše kot na drugih območjih, zlasti ker tam ni megle, in sklenila, da bo povečala obseg investicij v fotovoltaično tehnologijo (del stanovanjske gradnje, krajevne table, izveski, javne ceste) (ukrep 2).

Podobno je bil modularni energetski sistem (biomasa, sončna energija, vetrna energija, vodna energija in PR-moduli) v občini Munderfing oblikovan v sodelovanju s prebivalci, sprejel ga je občinski svet (ukrep 2).

Energieinstitut iz Vorarlberga si že 10 let prizadeva za krepitev zavesti na temo energije. Promovira aktivnosti in ukrepe, usmerjene v izboljšanje energetske učinkovitosti in v uporabo obnovljivih virov energije. Sodelujejo tudi z drugimi institucijami na mednarodni ravni.

V Embrunu (Francija) je združenje "Le Gabion" predlagalo tečaje za profesionalce in zasebne graditelje, da bi gradili ali obnavljali stanovanja in da bi bolje uravnavali porabo energije ter izpuščali manj onesnažujočih plinov v ozračje. Zahvaljujoč temu usposabljanju v smeri ekoloških gradenj, je združenje valoriziralo lokalne materiale in tradicionalna znanja, predvsem uporabo lesa in slame, zemlje, kamenja, konoplje, sadre in apna (ukrepi 2, 3 in 4).

- **Ukrepi na področju prometa: vzpostavitev pogojev za kakovostno uporabo okolju prijaznejših načinov prometa kot podlage za konkretne ukrepe, ki bolj spoštujejo okolje in ščitijo podnebje**

Cilj

- **Pomembno zmanjšati emisije CO₂, ki jih povzroča promet**

Ukrepi

- 1- **čezalpski tovorni in osebni promet** čimbolj preusmerjati na načine, ki povzročajo manj CO₂ izpustov:
 - a. spodbujati in podpirati sodelovanje med nacionalnimi upravljalci železniških omrežij, med podjetji in lokalnimi oblastmi, da bi izboljšali

kakovost in pestrost ponudbe storitev na obstoječih železniških progah, tako za tovorni kot osebni promet (še posebej načrt Brenner in projekt BRAVO, načrt IQ-C na koridorju Gothard/Simplon, francosko-italijanski program na zgodovinski progi Torino-Lyon, projekt Alpfrail za os Ture (Tauern)

- b. težiti k oblikovanju nove čezalpske železniške infrastrukture na vseh večjih alpskih prelazih, da bi oblikovali čezevropsko mrežo, prilagojeno intermodalnosti: švicarski program NLFA (Nouvelles Liaisons Ferroviaires Alpines – Nove alpske železniške povezave), prednostni projekti EU (os Lyon – Torino – Trst/Koper – Divača – Ljubljana – ukrajinska meja in Berlin – Msuenchen – Verona – Bologna – Neapelj via Brenner)
 - c. nadaljevati s študijami, ki so jih že začeli ministri za promet alpskih držav v okviru procesa Deklaracije iz Züricha, da bi določili, katera so najbolj učinkovita sredstva za ureditev cestnega tovornega prometa čez Alpe (izboljšana organizacija logistike za boljše upravljanje prometa po urah in čez dan, optimizacija pretokov itd.)
 - d. proučiti možnosti za pomorske alternative (morske avtoceste) cestnemu čezalpskemu prometu, kjer je ta možnost sprejemljiva
- 2- spodbuditi lokalne in regionalne oblasti, da **znotraj alpskega prostora** zmanjšujejo vpliv prometa na okolje in na podnebje v Alpah, predvsem tistih načinov, ki producirajo CO2:
- a. spodbujati politiko, ki bo omogočala zmanjšanje uporabe osebne vozila (znižanje cen v javnem prometu, uvajanje okolju prijaznih prometnih sredstev, vožnja več oseb v enem osebnem vozilu, uporaba kolesa v naseljih), oziroma izdelovati manj onesnažujoča vozila (n.pr. programi za učenje «eko-vožnje»)
 - b. na različnih teritorialnih nivojih urediti verigo javnega prometa, ki bo zagotavljala praktično povezanost in časovno usklajenost med različnimi načini prevozov; dajati prednost oblikam in sredstvom prevoza, ki najmanj onesnažujejo in so tudi sicer najbolj ekonomični
 - c. oblikovati ustrezne predpise za trajnostno načrtovanje (načrt za mestno in medmestno logistiko, načrti za ustrezen dostop do delovnih mest, ohranjanje ali oblikovanje storitev v bližini naselij...)

- d. zagotoviti popolno izvajanje določb drugega odstavka 12. člena protokola za «Promet», ki govori o zračnem prometu in predvideva omejevanje gradnje novih letališč ter «izboljšanje sistemov javnega prevoza, kar bo omogočilo povezavo obstoječih letališč na obrobju Alp z različnimi alpskimi regijami».

Primeri dobrih praks

Za brennerski koridor (avtocesta A22 med Italijo in Avstrijo) so bili sprejeti različni ukrepi, katerih namen je omejiti tranzitni promet težkih tovornih vozil. Med drugimi so bili sprejeti posebni ukrepi, kot so spodbujanje rabe alternativnih prometnih sredstev ter zamenjavo zastarelih in okoljsko neprimernih vozil z novimi, začasna prepoved tranzita tovornih vozil, katerih največja dovoljena masa presega 7,5 ton kategorije "Euro 0" in "Euro 1", preusmeritev prometa s cest na železnico, razširitev železniške infrastrukture v spodnjem delu doline reke Inn, omejitev hitrosti v nočnem času, vzpostavitev sistema za upravljanje prometa, prepoved vožnje za težka tovorna vozila v nočnem času, uvedba višjih pristojbin za težka tovorna vozila v nočnem času na A13 (ukrepa 1 in 2).

Mesto Gap (Francija) je novembra 2005 uvedlo povsem brezplačen avtobus za svojih 39.000 prebivalcev. Od 15. decembra 2007 vozi vsakih 10 minut po središču mesta brezplačni avtobus. Vožnjo opravljata dva minibus z 22 sedeži, opremljena s posebnim dostopom za invalide in s filtri za prašne delce. Avtobus povezuje različna parkirišča in na ta način spodbuja potnike, da pustijo svoje avtomobile, tako spodbuja intermodalnost in dostopnost do postaje (ukrep 2).

«Sillon Alpin» simbolizira sodelovanje alpskih departmajev (Gornja Savoja-Savoja, Savoja, Isère, Drôme - Francija) pri usklajeni in trajnostni prometni politiki. Ta projekt, usmerjen v modalnost, organizira prostor in mestni razvoj ter teži k optimizaciji infrastruktur, ki naj uporabnikom nudijo alternativo za prevozno sredstvo. Sillon Alpin omogoča boljšo ponudbo storitev in informiranje potnikov, predvsem z razvijanjem projektov central mobilnosti (ukrepa 1 in 2).

- **Ukrepi na področju turizma:**

Cilja

- ▶ **zmanjšati emisije CO2 iz turističnih dejavnosti in dopolniti ponudbo turističnih operaterjev s trajnostnimi možnostmi dostopov do alpskih destinacij in prevozov v alpskih destinacijah**

- **spodbujati ponudbo in storitve “počitnic v Alpah” z minimalnimi vplivi na podnebje.**

Ukrepi

- 1- načrtovati pripravo periodičnega spremljanja stanja okolja v turističnih krajih in vanj vključiti «indikator ogljika» ter iz tega spremljanja pripraviti merilo za dodeljevanje dovoljenj in/ali javnih subvencij
- 2- spodbujati «okolju prijazno mehko mobilnost» za dostop do turističnih krajev in dajati prednost manj onesnažujočim načinom prevoza (ustrezne pristojbine za rabo cest, dostop v spodnje dele dolin ob bližnjih smučiščih z ustreznimi vlečnicami, žičnicami, gorskimi vlaki, vozili na ekološka goriva...)
- 3- v okviru prometne politike razviti prevozne sisteme na dolge razdalje do turističnih krajev z železnico in se s prevozniki dogovoriti za povezave na «zadnji kilometer»
- 4- dajati prednost prenovi turističnih objektov in njihovi prilagoditvi na podnebne spremembe, namesto investicij v nove objekte, ki ustvarjajo «mrzle postelje» (turistične kapacitete, ki ostajajo neizkoriščene večino leta)
- 5- prilagoditi komuniciranje z javnostmi, informiranje in trženje turističnih destinacij novim ciljem in usmeritvam Akcijskega načrta
- 6- razviti čezmejne javne prometne sisteme in poenostaviti tarifiranje javnega potniškega prometa za turiste v Alpah
- 7- podpirati sodelovanje prometne in turistične administracije ter delavcev v prometu in turizmu pri skupni pripravi ustreznih prometnih sistemov mehke mobilnosti, njeni promociji in informiranju širše javnosti o njeni uveljavitvi v alpskih krajih,
- 8- uskladiti čas šolskih počitnic, da bi omejili učinek konic in kopičenje infrastruktur

Primeri dobrih praks

Arosa/CH, z vlakom dostopen turistični kraj, je izdelal sistem "kompenzacije" za emisije CO₂, do katerih prihaja zaradi potovanj turistov. Predlaga tudi obsežno izbiro ekološko kompatibilnih dejavnosti, kot so na primer brezplačna uporaba avtobusov, električnih koles, vlečnic, žičnic, čolnov na pedale za plovbo po jezerih itd. (ukrepi 1, 2 in 5).

Združenje Alpski biseri/Alpine Pearls se zavzema za preživljanje počitnic v skladu z zahtevami trajnostne mobilnosti, npr. oblikovanje atraktivnega potovalnega paketa (vlak, avtobus, kolo ali pešačenje). V Bad Hofgasteinu in Werfenwengu v Avstriji ponujajo "mobilnost brez avta" in sodelujejo pri razvijanju skupnih prevozov, ponudbe električnih vozil, vozil za zabavo ter vožnje več ljudi v enem avtomobilu ter pri sistemu informiranja potnikov. Sporočila v medijih o dogodkih (n.pr. dan brez avtomobila) podpirajo in še dodatno bogatijo te dejavnosti (ukrepi 2, 3, 5).

Avstrijski projekt Tiroler Gemeiden mobil spodbuja uporabo avtobusa in vlaka. V ta namen so bili ustanovljeni centri mobilnosti in svetovalne službe (nudijo žepne vozne rede lokalnih prevoznih linij, storitev skupnega prevoza z avtomobilom, informacije za nove prebivalce (ukrepa 2 in 5).

Vodeni ogledi z avtobusom na območju Pays des Ecrins/F so tematsko obarvani (vinogradništvo, cerkve, hidrološka dediščina, rudniki srebra itd.) (ukrep 2).

Projekt «Montagnes en chemin» v Italiji in Franciji (Piemont, Dolina Aoste, Ligurija, Provansa-Alpe-Azurna obala) predlaga oblikovanje celovitega turističnega sistema, ki bo v podporo trajnostnemu razvoju in nadzoru podnebnih sprememb v gorah. Projekt spodbuja turistične pobude za poletno ali zimsko pohodništvo in združuje že več kot 60 različnih organizacij v zainteresiranih državah.

V okviru partnerstva med regijo Provansa-Alpe-Azurna obala (Francija), SNCF in 24 smučišči (ter skupin smučišč določene doline) na jugu francoskih Alp, so vzpostavili aktivnosti z imenom «snežni vlak». Potniki lahko plačajo pavšal za vlak in shuttle s katerima pridejo do spodnjih delov smučišč. Predlagana ponudba velja za različne destinacije in se začne v raznih obalnih mestih (ukrepa 2 in 6).

Francosko Nacionalno združenje županov gorskih smučišč – Ski France je v sodelovanju z drugimi partnerji pripravilo «listino za trajnostni razvoj gorskih smučišč», ki vsebuje 8 področij oziroma akcijskih načrtov.

Razen tega pa v okviru Medregijske konvencije alpskega masiva izvajajo merjenje indikatorjve ogljika na smučiščih (ukrep 1).

CIPRA International predlaga dveletno eksperimentiranje ponudbe 100 pavšali, ki zajemajo dostop in prevoz znotraj turističnega območja s trajnostnimi oblikami prevoza. (ukrep 2).

STRATEGIJE ZA PRILAGAJANJE

Predvsem v Alpah, ki so še posebej izpostavljene in gosto naseljene, predstavlja prilagajanje velik izziv v borbi proti učinkom podnebnih sprememb. Spremembe v količini poletnih padavin, porast padavin v zimskem času, povišanje temperature in večja pogostnost neurij, bi lahko predstavljali največje posledice podnebnih sprememb in že od sedaj dalje povečujejo pojavnost naravnih nesreč v gorah – brez dvoma pa bodo še bolj v naslednjih letih. Politike in uvedeni ukrepi morajo biti trajnostni; ne smejo predstavljati dodatnega pritiska na naravne vire. Morajo postati izrazitejši in trajen predmet komuniciranja z javnostmi, ozaveščanja ter informiranja.

- **Ukrepi na področju urejanja prostora:**

Cilji

- **spodbujati celovit pristop, ki omogoča boljše prilagajanje alpskega prostora na podnebne spremembe, še posebno za:**
 - **boljše obvladovanje naravnih nesreč in omejevanje njihovih posledic**
 - **zagotavljanje trajnostnega razvoja življenjskega prostora in gospodarskih dejavnosti**

Ukrepi

- 1- **določiti mejo območij v alpskih regijah**, ki so ogrožene zaradi naravnih nesreč po usklajenih postopkih, ob upoštevanju induciranih naravnih nesreč zaradi podnebnih sprememb (drsenje tal, zemeljski udori, plazovi, poplave, požari...) in posledično prilagoditi prostorsko in urbanistično dokumentacijo ter skrbeti za opredelitev ustreznega varnostnega območja

2- intenzivirati preprečevanje ter strateško obvladovanje naravnih nesreč

- a. v urbanističnih načrtih maksimalno omejiti impermeabilizacijo tal, predvsem z izboljšanjem razmerja objekti/nepozidan prostor
- b. določiti kazalce učinkovitosti politik in predpisov za preprečevanje naravnih nesreč
- c. določiti najustreznejši referenčni dogodek, ki se nanaša na visoke vode in plazove in posledično prilagoditi prakso ali predpise
- d. vnaprej napovedati naravne nesreče zaradi propadanja prometnih infrastruktur zaradi podnebnih sprememb v Alpah ter razviti kartografijo s potencialno nevarnimi potmi, urediti načrte za obvladovanje kriz in proučiti perspektive čez 20 let

3- okrepiti sposobnost prilagajanja območij na podnebne spremembe

- a. prilagoditi obstoječa sredstva in metode načrtovanja gradenj v smeri inovativnega upravljanja, usmerjenega v prihodnost
- b. vključiti cilje preprečevanja nesreč in zmanjševanja ranljivosti na vseh ravneh, pristojnih za urejanje prostora
- c. uporabiti metodo soudeležbe pri obvladovanju nesreč v postopkih načrtovanja

4- informirati prebivalstvo in povečati njegovo odgovornost

- a. izboljšati dostop širše javnosti do podatkov o naravnih nesrečah
- b. podpirati in ohranjati «kulturo obvladovanja naravnih nesreč» v gorah, in sicer z ustreznim preventivnim informiranjem, prilagojenim za prebivalce in turiste ter z vključevanjem javnosti v pripravo preprečevalnih ukrepov in strategij
- c. razviti in prilagoditi alarmni in pre-alarmni sistem, predvsem v primeru naraščanja hudournikov
- d. širiti “dobre prakse”

5- vnaprej predvideti ogroženost prometne infrastrukture

Primeri dobrih praks

V Samedanu/CH zagotavljajo varstvo pred poplavami z varčnimi rešitvami, ki upoštevajo ekološko vlogo voda in prevelikih pritiskov, vzdrževanje poplavljenih

območij, organiziranje pomoči, revitalizacijo in preusmeritev struge reke Inn itd. (ukrepi 1, 2 in 3).

Na Bavarskem/D so vzpostavili usklajene ukrepe za izboljšanje zadrževanja vode z zbiralniki za nadzor poplav, renaturacije šotišč in mokrišč, vzpostavitev depresij in odtočnih kanalov, spremembe v načinu obdelovanja zemlje, pogozdovanju, krepitev ekoloških funkcij/renaturalizacije vodnih virov (ukrepa 1 in 2).

Avstrijski projekt ILUP je na podlagi različnih analiz in modelov razvil inovativni pristop upravljanja rabe tal: klasifikacija potencialov površine s funkcionalnega vidika (tla, lokacija, vodna in snovna bilanca tal), analize razmerij med količino padavin in odtokom, raba tal in strukturne spremembe, analize tveganja geogenih naravnih nesreč v gorah. (ukrepi 1 in 2).

Rezultati projekta INTERREG IV B «CLISP» (Climate Change Adaptation by Spatial Planning), preizkušeni v pilotskih alpskih regijah, predstavljajo referenčno podlago za izvajanje predlaganih ukrepov.

- **Izpostaviti pomen gorskih gozdov in razviti proizvodno pot lesa**

Gorski gozd zagotavlja obilo možnosti: pridelava obnovljivega in naravnega materiala, življenjski prostor za floro in favno (rezervati biotske raznovrstnosti), preprečevanje naravnih nesreč, proizvodnja energetske biomase, element krajine in ena od pomembnejših podlag za turizem. Ta gozd pa je danes resno ogrožen zaradi podnebnih razmer, ki terjajo hitro prilagajanje ekosistemov spremembam ekoloških pogojev, kar se v alpskem prostoru še posebej težko uresničuje.

Cilji

- **dajati prednost prilagajanju gozdnega fonda na spremembe podnebnih razmer in težiti k dobremu ekološkemu stanju alpskih gozdov ter njihovi biotski raznovrstnosti**
- **razvijati proizvodne poti lesa, ki bodo omogočale njegovo uporabo kot materiala in kot vira energije v korist gospodarskega razvoja lokalnega prebivalstva ter uporabo odpadkov kot surovin**
- **utrđiti vlogo gozda pri preprečevanju naravnih nesreč**

Ukrepi

- 1- spodbujati diverzifikacijo lesnega fonda in dajati prednost avtohtonim ekološko odpornim vrstam,
- 2- omogočiti naravno regeneracijo gorskih gozdov z omejevanjem naseljevanja velike divjadi, skladno z določbami 2.b člena protokola o Gorskem gozdu
- 3- zagotoviti eko-certifikacijo vseh gozdov v javni lasti vsake države pogodbenice, izboljšati informiranje zasebnih lastnikov gozdov in jih spodbujati k izkoriščanju skladno z zahtevami priznanega sistema certifikacije ter oceniti izvajane aktivnosti
- 4- podpirati ohranjanje in vzdrževanje ter izkoriščanje gozdov na področjih, ki so izpostavljena naravnim nesrečam, da bi okrepili preventivo in zagotovili stalno pokritost z gozdom
- 5- ugotoviti težave ali morebitne blokade v lokalni proizvodni poti izkoriščanja in predelave lesa tako, da se vzpostavijo ustrezne rešitve
- 6- spodbujati vzpostavljanje opazovanja učinkov podnebnih sprememb na gozdove.

Primeri dobrih praks

Mediacijski projekt "Varovalni gozd Hinterstein" (Nemčija) teži k ohranjanju zaščitne funkcije gozda z ustreznim upravljanjem z njim: realizacija posebnega coniranja, izbira drevesnih vrst in upoštevanje časa sajenja ter ukrepi za konsolidacijo (ukrepa 1 in 3).

Eksploatacija varovalnega gozda v parku biosfere v dolini Grosse Walsertal (Vorarlberg, Avstrija).

• Ohranjanje biotske raznovrstnosti:

Podnebne spremembe bodo povzročile velike spremembe na flori in favni, vse do nevarnosti, da bo veliko število vrst izumrlo. Da bi se temu pojavu zoperstavili, se je treba izogniti dodatni fragmentaciji naravnih habitatov. Po drugi strani pa je treba priznati odločilno vlogo gorskega kmetijstva za ohranjanje «običajne» biotske raznovrstnosti.

Cilji

- **ustvariti ekološko kontinuiteto, ki bo olajšala migracije alpskih vrst flore in favne**
- **zaščititi biotsko raznovrstnost zavarovanih območij in ohranjati ekosistemske storitve (ecosystem services)**
- **zagotoviti zaščito življenjskega okolja in značilnih alpskih vrst**
- **spodbujati ohranjanje kakovostnega kmetijstva, ki prispeva h kakovosti okolja in ohranjanju biotske raznovrstnosti**
- **zavarovati šotišča, ker zmanjšujejo CO2 in služijo kot rezervati biotske raznovrstnosti**

Ukrepi

1- vzpostaviti [*proučiti za morebitno izvajanje*] konkretne ukrepe, ki jih bo predlagala platforma Ekološko omrežje, da bi ohranili biotsko raznovrstnost preko realizacije stalnega «ekološkega kontinuuma» (ta ukrep lahko vključuje razmejevanje novih zavarovanih območij in utrditev že obstoječih)

2- prilagoditi načrte za upravljanje z velikimi zavarovanimi območji tako, da bi upoštevali pričakovane podnebne spremembe v alpskem prostoru ter rezultate za to vzpostavljenih programov za nadzor (prilagoditev in obvladovanje prostočasnih dejavnosti, ukrepi za vzdrževanje infrastruktur...)

3- v alpskem masivu konkretno vzpostaviti posebne programe za zaščito značilnih alpskih vrst (n. pr. divji petelin, snežna jerebica) in druge alpske endemične vrste, ki so ogrožene zaradi podnebnih sprememb

4- opraviti ekološko spremljanje na eksperimentalnih predelih (n.pr. na manjših površinah približno 15 ha) in opazovati prilagajanje favne na podnebne spremembe

5- spodbujati tako gorsko kmetijstvo, ki bo osnovano na majhnih strukturah in ohraniti kakovostne kmetijske dejavnosti na vseh alpskih prostorih

6- zaščititi obstoječa šotišča in obnoviti tista, ki jih je še mogoče

Primeri dobrih praks

ECONNECT zasleduje cilj krepitve ekološkega omrežja v Alpah. Varstvo biološke raznovrstnosti in narave je bolj kot kdajkoli prej ena izmed osrednjih nujnosti, da se lahko klubuje izzivom, ki izhajajo iz podnebnih sprememb. Ekološko omrežje potrebuje integriran pristop, ki sega preko obstoječih zavarovanih območij, v katerem se upoštevajo območja z visoko biološko raznovrstnostjo in koridorji kot povezujoči elementi. Prostorske povezave in ustrezni ukrepi na področju upravljanja so prvi nastavki, da se olajša povečana potreba posameznih vrst po migracijah, ki so posledica podnebnih sprememb. S projektom se razvija osnova za vsealpsko in lokalno strategijo implementacije.

V okviru študije, namenjene vnaprejšnjemu napovedovanju in spremljanju podnebnih sprememb ter vplivov na pašniške površine in srednjeročni izdelavi zemljevidov parkov, so si nacionalni parki Ecrins, Vanoise in Mercantour (Francija) zadali naslednje cilje :

- aktualizirati znanja na področju pašništva, biotske raznovrstnosti in kmetijsko-pašniške dejavnosti,
- določiti izvor in načine obvladovanja pretoka številnih turistov v nacionalnih parkih,
- zasnovati metodološki okvir primerjav med razpoložljivimi podatki,
- določiti ustrezne kazalce v povezavi z deležniki na teritoriju.

Departma Isère (Francija), ki leži v osrčju alpskega predela, je pripravil projekt «Ekološka mreža območja Isère», da bi z njim določil razne točke, kjer se prekine ekološki continuum (več kot 300) ter jih obdelal. Začel se je izvajati akcijski načrt, zastavljen skupaj s prebivalci in zainteresiranimi deležniki (kmetje, lovci, ribiči...), ki je prejel 9 milijonov evrov za obdobje 6 let in je namenjen ponovni vzpostavitvi ekoloških koridorjev, ki bodo favni omogočali prehode čez kritična območja. Gorska soteska Cluse de Voreppe in dolina Vallée du Grésivaudan, sta bili določeni kot prioritetni območji.

Ta postopek je del širšega partnerstva z regijo Rhône-Alpes in državo, pa tudi z Družbo za upravljanje avtocest (ukrep 1)

- **Turizem**

Cilji

- **prilagoditi zimski turizem in popestriti turistično ponudbo**

Ukrepi

- 1- v okviru postaviti realizacijo novih ne-trajnostnih turističnih infrastruktur na območju ledenikov in v območjih neokrnjene narave
- 2- povezovati investicije javnih sredstev v opremljanje smučišč z umetnim zasneževanjem s postopkom o učinku na okolje in z njegovimi rezultati okoljske presoje ter usmerjati javna sredstva v ustvarjanje alternativnih športno-rekreativnih ponudb v Alpah
- 3- podpirati lokalne skupnosti in turistične ponudnike, ki diverzificirajo svoje dejavnosti in pozimi ponujajo alternative alpskemu smučanju ter spodbujajo promocijo, informiranje in trženje tovrstne alternativne ponudbe in produktov na turističnih trgih
- 4- iskati boljšo komplementarnost zimske in poletne turistične sezone s podpiranjem medsezonskega turizma
- 5- spodbujati medsebojno sodelovanje in učinkovanje med razvitimi turističnimi destinacijami in njihovimi sosedskimi območji (doline, masivi, čezmejne regije...)
- 6- spodbujati prenovo obstoječe gradbene dediščine

Primeri dobrih praks

Na področju dejavnosti na prostem in športnih dejavnosti, se v regiji (PACA) Provansa-Alpe-Azurna obala v Franciji izvajajo naslednji ukrepi: spodbujanje lokalnih deležnikov k diverzifikaciji turistične ponudbe, prostorska prerazporeditev turističnih tokov s turistično razvitih območij na manj dostopna območja, povečevanje privlačnosti regije (kombinacija športnih dejavnosti, doživljajsko preživljanje prostega časa, raznolika ponudba naravne in kulturne dediščine) (ukrepa 3 in 5).

• Voda in vodni viri

Predvidljiva delna sprememba vodnih režimov, ki bo imela za posledico predvsem povečanje ekstremov – več poplav in suš ter posledično taljenje ledenikov, bo imela zelo različne učinke na regije: srednje in severne Alpe naj bi doživljale poplave, znotrajalpske in južnejše regije bi pa bile podvržene poudarjeni sušnosti.

Po drugi strani pa bi morali v določene okvire postaviti razmah malih hidroelektrarn, škodljivih za ekološko stanje. Krovna vodna direktiva, ki določa ambiciozne cilje, nudi prilagojeni okvir za odgovore na izzive podnebnih sprememb.

Cilji

- **okrepiti izvajanje Krovne vodne direktive**
- **preprečiti pomanjkanje vode**
- **nadzorovati razvoj hidroelektrarn v spoštovanju ekologije vodnih tokov**

Ukrepi

1- zmanjšati porabo vode:

- a. spodbujati varčevanje z vodo na vseh področjih in podpreti celovit pristop do virov in njihove rabe
- b. pred izdajo gradbenih dovoljenj, sistematično upoštevati učinek na vodni vir
- c. spodbujati ponovno pridobivanje deževnice in uporaba odpadle vode

2- izboljšati uporabo voda:

- a. racionalizirati uporabo vodnega vira, ki je neenakomerno porazdeljena med letom
- b. spodbujati usklajeno upravljanje med številnimi načini izkoriščanja voda
- c. ponovno prešteti vodna zajetja za različno uporabo (predvsem oprema za umetno zasneževanje)

3- zmanjšati vpliv hidroelektrarn na naravo

- a. izboljšati izkoristke obstoječih akumulacijskih jezer in hidroelektrarn
- b. izdelati skupne smernice za gradnjo malih hidroelektrarn

Primeri dobrih praks

Francoska občina Les Gets se ukvarja s problemom pomanjkanja vode, s prekinitvami oskrbe ob konicah in omejitvami, našla pa je tudi rešitve, kot so shran-

jevanje vode v zajezitvi na pobočju hriba, izboljšanje vodovodnega omrežja (na tehnični ravni), obsežen program raziskave voda (na znanstveni ravni), ozaveščanje uporabnikov (tj. prebivalcev) (ukrepa 1 in 2).

Projekt LEADER v deželah Mariazellerland, Mürtzal in Eisenstrasse, je namenjen ozaveščanju prebivalstva o pomenu vodnega bogastva in spodbujanju njegovega trajnostnega izkoriščanja.

• **Gorsko kmetijstvo**

Gorsko kmetijstvo, ki je neposredno prizadeto zaradi podnebnih sprememb, mora prav tako postati predmet strategije prilagajanja ob upoštevanju njegovega prispevka h krajinski privlačnosti alpskih prostorov.

Cilji

- **poudariti prispevek gorskega kmetijstva h okolju, ohranjanju in privlačnosti alpske krajine**

Ukrepi

- 1- spremljati potek prilagajanja kmetijskega pridelovanja in kultur na podnebne spremembe
- 2- spodbujati rejce, da se odločajo za bolj odporne avtohtone pasme in podpirati ekstenzivno pašo
- 3- podpirati tako kmetijsko pridelavo in predelavo ter območja, ki sledijo odličnosti na področju pridelovanja in ohranjanja okolja
- 4- spodbujati sinergije in sodelovanje med kmetijstvom in turizmom za popestritev turističnih dejavnosti v Alpah

Primeri dobrih praks

Projekt IRRIWEB je študija o potrebah po namakanju kmetijskih zemljišč v italijanski pokrajini Trento, ki skrbi za pospešeno razvijanje sistemov preverjanja vlažnosti tal, zagotavljanje vodnih rezerv s pomočjo cistern in hidroelektričnih črpalk itd. Univerza v Trentu je izdelala hidrološki model za simulacijo učinkov različnih načinov namakanja na razpoložljivost vodnih zalog (ukrep 1).

V projektu «BIO ALPE ADRIA» (Italija, Slovenija in Avstrija), so združenja bioloških pridelovalcev oblikovala čezmejno makro regijo v kateri ne uporabljajo genetskih tehnologij za ohranjanje naravne raznolikosti v kmetijstvu ter za mreženje pobud na biološkem področju. Temu projektu se je pridružilo približno 6000 kmetij. Za distributerje in pridelovalce vključenih regij, so oblikovali tudi spletno informativno stran v vseh treh jezikih. Trajnostno obvladovanje pridelovanja prispeva k ohranjanju obdelovalnih površin, podvrženih infiltriranju kemičnih elementov kot so gnojila in pesticidi, ki jih ekstenzivno uporabljajo v nebiološkem kmetijstvu (ukrep 1).

Z zmanjšano uporabo umetnih gnojil, za katera je potrebno veliko energije, ta projekt prispeva tudi k blažitvi vplivov podnebnih sprememb.

Ekonomsko interesno združenje «GEN'OSE» je bilo ustanovljeno za združevanje selekcijskih enot treh značilnih pasem za alpski masiv: Préalpes du Sud, Mérinos d'Arles in Mourérous. Začel je s specifičnim genetskim selekcijskim programom, katerega cilj je ohranjanje živalskih značilnosti, da bi se utrdilo pašništvo in da bi oskrbovali vzrejno verigo s primernimi pasmami za prilagajanje na okoljske zahteve ter za komercialne potrebe. Med kazalci najdemo število ovnov in ovac treh ras, ki so bile tržene med letom ter njihovo porazdelitev znotraj masiva (ukrep 2).

<p>RAZVITI RAZISKOVANJE, PRILAGOJENO ALPSKEMU MASIVU IN IZBOLJŠATI OZAVEŠČENOST LJUDI</p>

Kljub številnim opravljenim študijam, še vedno obstajajo luknje v našem znanju, kot na primer na področju naravnih nesreč, vplivov na gospodarstvo in družbo, kmetijstva ali zaščite tal. Posledice podnebnih sprememb so še vedno zaznamovane z veliko negotovostjo in tudi velikimi razlikami med posameznimi regijami. Posebne napore je torej treba vložiti v pridobivanje, izmenjavo in kapitalizacijo preverjenih informacij v prid vseh zainteresiranih deležnikov v Alpah.

Natančno opazovanje sedanjih in bodočih učinkov podnebnih sprememb je nujno potrebno iz dveh vidikov:

- za blažitev - ko bo izpostavljanje otipljivih «markerjev» okrepilo zavest ljudi in olajšalo povpraševanje ali sprejemanje politik in ukrepov za spreminjanje načina življenja
- za prilagoditev - omogočiti pripravo učinkovitih in ciljno dobro usmerjenih strategij

Ozaveščanje prebivalstva je prav tako pomembno za spreminjanje ravnanj za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, kot je pomembno omogočanje prebivalcem, da se prilagodijo na že prisotne posledice sprememb.

Cilji

- **izboljšati znanje za boljše razumevanje posledic podnebnih sprememb na lokalni ravni, predvsem na področju vodnih virov, naravnih nesreč in družbenoekonomskega ravnovesja**
- **intenzivirati sodelovanje in pridobiti skupno znanje o nevarnostih**
- **okrepiti zavest prebivalstva, še predvsem mladine**

Ukrepi

1- okrepiti homogeno in koordinirano opazovanje učinkov podnebnih sprememb na lokalni ravni, ki se bo po potrebi opiralo na regionalne in znotrajalpske raziskovalne mreže (ISCAR, ClimChAlp...)

- a. izkoristiti rezultate projekta «ClimChAlp» in zagotoviti njihovo spremljanje (predvsem s pripravo platforme za bibliografsko sintezo raznih vrst učinkov)
- b. zasledovati interoperabilnost obstoječih podatkovnih baz
- c. pospeševati raziskovalne mreže, ki bodo združevale znanstvenike in ekonomiste in dopolnjevale socialno in ekonomsko dimenzijo, da bi boljše identificirale izzive podnebnih sprememb na lokalni ravni ter izdelale scenarije za prilagoditev tako dolinskih kot višinskih območij

2- pooblastiti platformo za naravne nesreče, da vzpostavi usklajen pripomoček za opazovanje pojavov:

- a. proučiti evolucijo, ki je v teku (ritmi, obseg, značilnosti narašnih voda, plazovi, hudourniško blato, drsenje tal, naraščanje temperatur, naraščanje števila požarov)
- b. kartografsko predelati območja po njihovi ranljivosti, in sicer na podlagi že opravljenih analiz ter prednostno prikazati prostore, kjer je več tveganj

- c. oceniti stroške škode, vezane na podnebne spremembe na podlagi specifičnih primerov in najti mehanizme za ustrezne odgovore, kot je na primer zavarovanje

3- ozaveščanje javnosti

- a. organizirati interaktivne razstave in znanstvena srečanja za ozaveščanje alpskega prebivalstva in predvsem mladine ter turistov o izzivih podnebnih sprememb ter o rešitvah, ki jih priporoča Alpska konvencija
- b. načrtovati periodično obveščanje v različnih medijih (občinski bilteni, tisk, lokalne in regionalne televizije in radio...), da bi na ta način javnost seznanili s cilji in ukrepi, določenimi v tem akcijskem načrtu.

Primeri dobrih praks

Projekt PERMAdataROC (Aosta, Italija) nudi bazo podatkov o gravitacijskih pojavih v periglacialnem okolju pilotskih območij, zbira podatke o gravitacijski aktivnosti ter načrtuje evolucijo temperatur na skalnatih stenah, za lažje določanje soodvisnosti med meteorološkimi pogoji in stabilnostjo sten (ukrep 1).

IZVAJANJE AKCIJSKEGA NAČRTA

Pogodbenice bodo sprejele potrebne predpise za vključitev lokalnih in regionalnih oblasti v izvajanje tega akcijskega načrta.

Stalni sekretariat Alpske konvencije, delovne skupine in platforme, ki jih je ustanovil Stalni odbor ter opazovalci, bodo morali prispevati k izvajanju in spremljanju akcijskega načrta:

Stalni sekretariat bo zadolžen za delo na širjenju in promociji tega akcijskega načrta. Prav tako bo lahko še specifično prispeval k njegovemu izvajanju, predvsem preko zbiranja ustreznih informacij in njihovega širjenja v alpski prostor.

Njegova prednostna naloga bo:

- oblikovati bazo podatkov o dobrih praksah in olajšati njeno uporabo

- nuditi podporo skupini SOIA pri identifikaciji preprostih kazalcev za spremljanje akcijskega načrta ter zagotoviti povezavo z Evropsko agencijo za okolje ter s pristojnimi telesi ali eksperti
- odgovoriti na potrebe, ki jih imajo alpske lokalne in regionalne oblasti po informacijah, praksah ali najučinkovitejših tehnologijah za boj proti učinkom podnebnih sprememb
- kjer je potrebno, olajšati sodelovanje z evropskimi institucijami za izvajanje konkretnih ukrepov
- prispevati k izvajanju ukrepov, ki se nanašajo na Alpsko mrežo zavarovanih območij (ob podpori Task Force)
- predlagati ustanovitev platforme, ki bo omogočala izmenjavo informacij o izvajanju načrta in zagotoviti spremljanje teh izmenjav informacij.

Sklep X. Alpske konference

V skladu s sklepom IX. Alpske konference v Alpbachu, pogodbenice Alpske konference na svojem zasedanju 12. marca 2009 v Evianu, sprejmejo akcijski načrt² s ciljem, da Alpe postanejo zgled na področju preprečevanja posledic in prilagajanja na podnebne spremembe in se zavežejo, da bodo spremljale njegovo izvajanje s konkretnimi ukrepi v boju proti spremembam ob zagotovitvi potrebnih sredstev.

Pogodbenice Alpske konvencije se zavedajo, da je za omejitev posledic podnebnih sprememb treba ukrepati takoj, da s skupnimi aktivnostmi ustvarijo dodano vrednost ter se dogovorijo:

1. da ob podpori teles Alpske konvencije in njenih Delovnih skupin izpeljejo skupne projekte za konkretno izvajanje ukrepov akcijskega načrta v regijah, ki so zajete v Alpsko konvencijo, še predvsem:
 - v sodelovanju s Platformo "Naravne nesreče" PLANALP dokumentirajo vplive podnebnih sprememb na naravne nesreče v Alpah,
 - pripravijo smernice za spremljanje alpskih gorskih gozdov, izpostavljenih podnebnim spremembam,
 - določijo turistične organizacije, ki ponujajo počitniške prevoze z zmanjšano količino ogljikovega dioksida, razširijo dobre prakse in valorizirajo najboljše že realizirane projekte, in sicer preko «ad hoc» pobud (na primer nagrada za trajnostni turizem v Alpah, nagrada CIPRA, nagrada Pro natura – Pro ski),
 - oblikujejo čezalpsko ekološko omrežje za lažjo migracijo rastlinskih in živalskih vrst in se pri tem opirajo predvsem na delo, ki ga je opravila Platforma "Ekološko omrežje",
 - pripravijo smernice za postavitve, optimizacijo in ponovno vzpostavitev malih hidroelektrarn, ki ne bodo obremenjevale vodnega bogastva in biotske raznovrstnosti,

² Glej prilogo 27 – dokument AC X/B6

- realizirajo zgledne projekte na področju ekološke gradnje, z njimi seznanijo širšo javnost in po potrebi prilagodijo obstoječe predpise na tem področju.
2. da prosijo ministre iz "Zuriške skupine", ki proučujejo različne metode za ureditev tovornega prometa čez Alpe, na primer s tranzitno borzo, da upoštevajo nujnost, vezano na podnebne spremembe, in upoštevajo potrebo po hitrem izvajanju konkretnih rešitev, ki bodo omogočile omejevanje izpustov toplogrednih plinov
- in v ta namen čimprejšnje organiziranje izmenjave informacij med obema institucijama.
3. da Stalni sekretariat Alpske konvencije prosijo:
- a. da uredi posebno področje na spletni strani, kjer bo mogoče zbirati in skupaj uporabljati ustrezne in aktualne informacije o podnebnih spremembah v Alpah ter izmenjati konkretne rešitve, kar bo omogočilo najširšo udeležbo alpskega prebivalstva in lokalnih deležnikov pri izvajanju akcijskega načrta,
 - b. da z ustreznimi sredstvi pristopijo k prilagoditvi izvajanja akcijskega načrta.
4. da na naslednji Alpski konferenci opravijo prvo evalvacijo izvajanja akcijskega načrta ter da se vanj vnesejo potrebne prilagoditve.
5. da naroči študijo o možnosti, da bi Alpe do leta 2050 postale ogljično nevtravno območje.